

LIETUVIŠKŲ ŠRIFTŲ SPECIFIŠKUMAS: LIETUVIŲ DIZAINERIŲ KŪRYBA TIPOGRAFIJOS SRITYJE

Laurita Gedgaudaitė¹, dr. Inga Valentinienė²

Kauno kolegija, Menų ir ugdymo fakultetas, Menų akademija

Adresas: A. Mackevičiaus g. 60, Kaunas

E. puslapis: <https://www.kaunokolegija.lt/muf/>

E. paštas: laurita.ged294@go.kauko.lt

Telefono nr.: +370 619 55835

Tyrimų kryptis (-ys): V 003 Dizainas P02

Tyrimo tikslas. Išanalizuoti egzistuojančių lietuviškų šriftų trūkumus, ištirti lietuvių dizainerių veiksmus sprendžiant tipografines problemas ir sukurti priemonę / duomenų bazę šių trūkumų kompensavimui.

Reikšminiai žodžiai: lotyniškos raidės, rašmenys, šriftas, Unikodas, vizualinė komunikacija

Tyrimo metodai. Išanalizuota mokslinė literatūra, skirta lituanistinio šrifto kūrimo motyvams, priežastims ir unikodo pritaikymui kompiuterinėse programose daugeliui kalbų, bei atlikta palyginamoji grafikos kūrinių-šriftų analizė.

Rezultatai ir / arba išvados. Ne lotyniškų rašmenų ypatumai lemia lietuvių dizainerių kūrybiškumą tipografijos srityje, blogo simbolio taisyklės pritaikymas su *unikodu*, plačiau visuomenei ir lituanistikos mokslo reikmėms suteikia daugiau laisvės rašyti lietuviška abėcėle, sukurti šriftai (*Signato, Palemonas, Neris, Vytis, Aistika*) (1 pav.) yra skirti laisvam naudojimui arba mokslinėms, lituanistinėms reikmėms.

Originalumas ir / arba praktinis reikšmingumas. Kuriant dizainą kompiuterinėse programose trūksta šriftų įvairovės su lietuviškomis raidėmis. Dizaineriams tenka riboti savo meniškumą arba kūrybiškai pažiūrėti į iškilusius iššūkius. Sukūrus priemonę / duomenų bazę internete, lietuviškiems šriftams dalintis ir disponuoti, padėtų spręsti lietuviškų rašmenų trūkumo problemą.

Norint rašyti pasirinktu šriftu, kuris neturi lietuviškų raidžių, dizaineriui tenka sukurti savo šriftą, kartais pačiam redaguoti raides arba ilgai ieškoti kitokių šriftų internete (2 pav.). Tai užtrunka daug laiko ir riboja menininkų kūrybą. Problemą būtų galima spręsti sukuriant internetinę svetainę, joje dalintis ir archyvuoti lietuviškus spaudmenis, šviesti apie saugius naudoti šriftus, kuriuose yra raidžių, turinčių ne lotyniškų simbolių. Paraginti Valstybinę Lietuvių Kalbos Komisiją ir menininkus kurti lietuviškus šriftus.

¹ Laurita Gedgaudaitė, laurita.ged294@go.kauko.lt, Kauno kolegija, Menų ir ugdymo fakulteto Menų akademija, Dizaino (grafikos) studijų programos II kurso studentė. Menų sritis, Dizaino kryptis.

² Dr. Inga Valentinienė, inga.valentiniene@go.kauko.lt (vadovė). Kauno kolegija, Menų ir ugdymo fakulteto Menų akademija, docentė, Menų sritis, Dizaino kryptis

E200														E2FF																
	E20	E21	E22	E23	E24	E25	E26	E27	E28	E29	E2A	E2B	E2C	E2D	E2E	E2F														
0	Ḅ E200			Ċ E230	ċ E240	ċ E250		ċ E270		ḋ E290	ḋ E2A0	ḋ E2B0		ē E2D0	ē E2E0	ē E2F0														
1	ḅ E201			ċ E231	ċ E241	ċ E251		ċ E271		ḋ E291	Ḍ E2A1	ḋ E2B1		Ē E2D1	Ē E2E1	Ē E2F1														
2	Ḇ E202			ċ E232	ċ E242	ċ E252		ċ E272		ḋ E292	ḋ E2A2	Ḍ E2B2		Ē E2D2	Ē E2E2	Ē E2F2														
3	ḇ E203			ċ E233	Ć E243	Ć E253		ċ E273		ḋ E293	Ḍ E2A3	ḋ E2B3		Ē E2D3	Ē E2E3	Ē E2F3														
4	Ḉ E204			ċ E234	ċ E244	ċ E254		ċ E274		ḋ E294	ḋ E2A4	Ḍ E2B4		Ē E2D4	Ē E2E4	Ē E2F4														
5	ḉ E205			Ć E235	Ć E245	Ć E255				ḋ E295	Ḍ E2A5	ḋ E2B5		ē E2D5	ē E2E5	ē E2F5														
6	Ḃ E206			ċ E236	ċ E246	ċ E256				ḋ E296	ḋ E2A6			Ē E2D6	Ē E2E6	Ē E2F6														
7	ḃ E207			Ć E237	Ć E247	Ć E257				ḋ E297	Ḍ E2A7			Ē E2D7	Ē E2E7	Ē E2F7														
8	Ḅ E208			Ć E238	ċ E248	Ć E258				ḋ E298	ḋ E2A8			ē E2D8	ē E2E8	ē E2F8														
9	ḅ E209			Ć E239	Ć E249	Ć E259				ḋ E299	ḋ E2A9			ē E2D9	ē E2E9	ē E2F9														
A	Ḇ E20A		ḅ E22A	Ć E23A	ċ E24A	Ć E25A				ḋ E29A	ḋ E2AA	ḋ E2BA		Ē E2DA	Ē E2EA	ē E2FA														
B	ḇ E20B		ḅ E22B	Ć E23B	ċ E24B	Ć E25B				ḋ E29B	Ḍ E2AB	ḋ E2BB		Ē E2DB	Ē E2EB	ē E2FB														
C	Ḉ E20C		ḅ E22C	Ć E23C	Ć E24C	Ć E25C				ḋ E29C	ḋ E2AC	ḋ E2BC		Ē E2DC	Ē E2EC	ē E2FC														
D	ḉ E20D		ḅ E22D	Ć E23D	Ć E24D	Ć E25D				ḋ E29D	ḋ E2AD	ḋ E2BD		Ē E2DD	Ē E2ED	ē E2FD														
E	Ḃ E20E		ḅ E22E	Ć E23E	Ć E24E	Ć E25E				ḋ E29E	ḋ E2AE	ḋ E2BE		Ē E2DE	Ē E2EE	ē E2FE														
F			ḅ E22F	Ć E23F	Ć E24F					ḋ E29F	Ḍ E2AF	ḋ E2BF		Ē E2DF	Ē E2EF	ē E2FF														
	Ą 1E40	ą 1E01	Ą 1D00	ą 1E03	B 1E06	Ḅ 0180	Ḅ 0106	Ć 1E09	Ć 010A	Ć 00E7	Ć 1D04	Ć 1E0A	Ć 010F	Ć 1E0C	Ć 1E13	DŽ 01C4														
	ą 1E41	Ą 023A		B 1E04	Ḅ 1D6C	Ḅ 0107	Ć 0108	Ć 0108	Ć 023B	č A729	Ć 1E0B	Ć 1E10	Ć 1E0D	Ć 1E0E	Ć 1E0F	DŽ 01C5														
	ą 1E00	Ą 2C65	B 1E02	Ḅ 1E05	B 0243	B 0299	Ć 1E08	Ć 0109	Ć 00C7	e 023C		Ć 010E	Ć 1E11	Ć 1E12	Ć 1E0F	Đ 0110														

1 pav. Lituanistinių rašmenų išsklotinė, knyga – Ona Aleknavičienė, Laima Grumadienė, Albertas Gurskas, Petras Skirmantas, Mindaugas Strockis, Vladas Tumasonis, Lituanistinis šriftas Palemonas (Vilnius: Tautinių bendrijų namai, 2005), ekrano nuotrauka. https://vlkk.lt/media/public/file/Palemonas/Palemonas_knyga.pdf

2 pav. Britney Murphy, Orange Juice Font dekoratyvinis šriftas, 2014 m., ekrano nuotrauka. <https://www.britneymurphydesign.com/downloads/orange-juice/>